Oplegbrief PFAS coördinatoren bij vijfde voortgangsrapportage

In april 2022 zijn wij door het Rijk en de provincie Zeeland als PFAS-coördinatoren aangesteld om de samenwerking tussen beide overheden te versterken, en acties aan te jagen en te stroomlijnen. In de bijlage vindt u de vijfde rapportage, over de afgelopen zes maanden. Met deze brief blikken we terug op onze werkzaamheden en lichten we een aantal belangrijke ontwikkelingen eruit. In de voortgangsrapportage is ook een planning van werkzaamheden opgenomen, omdat nog niet alle activiteiten zijn afgerond. Natuurlijk zullen ook actuele ontwikkelingen hierin worden meegenomen.

Beperken van lozingen

Het is positief om te zien dat de concentraties van veel PFAS in de Westerschelde zijn gedaald. Maar PFAS blijven een belangrijk aandachtspunt in vergunningverlening en toezicht. Omdat omgevingsdiensten verschillend om bleken te gaan met de beoordeling van PFAS-lozingen, stelde IenW in 2023 een landelijke 'kopgroep' in. Deze bestaat uit vertegenwoordigers van omgevingsdiensten, waterschappen, RWS en andere betrokkenen, en levert input voor een onderzoek naar een uniforme aanpak van het PFAS-vergunningenbeleid.

Ook heeft het waterschap Scheldestromen onderzocht hoeveel PFAS er in het afvalwater zit bij hun zuiveringsinstallaties. Op basis van die resultaten gaan zij samen met de omgevingsdienst de grootste bronnen aanpakken en maatregelen nemen om de lozingen te stoppen of te verminderen.

Onderzoek en beleidsontwikkeling

In Zeeland wordt uitgebreid onderzoek gedaan naar plaatsen waar historische PFAS bodemverontreiniging aanwezig is. Waar op basis van historische activiteiten vervuiling kan worden verwacht, wordt vervolgens verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Voor de eerste fase is subsidie door het Rijk toegekend en voor het vervolgonderzoek is ook subsidie aangevraagd.

In januari 2023 startte Wageningen Marine Research, in opdracht van Rijkswaterstaat, en in samenwerking met de provincie Zeeland, een onderzoek naar de invloed van PFAS en andere stoffen op de natuur en het ecosysteem in de Westerschelde en het Kanaal Gent-Terneuzen. Het onderzoek is uitgevoerd door kennis uit bestaande literatuur te halen en door specifieke organismen uit ecosysteem te analyseren. Wij zien uit naar de resultaten die voor het eind van het jaar worden verwacht.

Contacten met Vlaanderen

Internationaal is er steeds meer aandacht voor PFAS die via rivieren Nederland binnenkomen. Voor de Schelde werkt de Internationale Schelde Commissie (ISC) aan afspraken over het verminderen van lozingen in het hele stroomgebied. Deze aanpak

omvat naast PFAS ook andere verontreinigende stoffen. De ISC-werkgroep monitoring onderzoekt daarbij de bronnen van lozingen op het Kanaal Gent-Terneuzen.

Rijkswaterstaat en de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland hebben de afgelopen tijd het adviesproces voor Vlaamse vergunningaanvragen met mogelijke effecten op de Nederlandse leefomgeving verbeterd. De provincie wil dit proces verder optimaliseren door extra budget en het gebruik van AI.

Gezondheid

Veel inwoners van Zeeland maken zich zorgen over de invloed van PFAS op hun gezondheid en leefomgeving. Af en toe komen er nieuwe bronnen van verontreiniging in beeld waardoor de ongerustheid onder inwoners toeneemt.

Het RIVM is in 2023 gestart met een landelijk onderzoeksprogramma waarin nadrukkelijk aandacht zal zijn voor de regionale verschillen in de omgeving van Chemours en in Zeeland ten opzichte van het landelijke beeld. Daarnaast voert het RIVM een verkenning uit naar de wenselijkheid en mogelijkheden van een regionaal onderzoek naar de effecten van PFAS op de gezondheid van inwoners van Zeeland en Dordrecht.

Communicatie

PFAS is de afgelopen tijd veelvuldig in het nieuws geweest. Het beleid is volop in ontwikkeling, en Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden bespreken het onderwerp vaak. Omdat PFAS voor burgers een moeilijk thema is, worden belangstellenden extra geïnformeerd via webinars, podcasts, websites en nieuwsberichten. Wij, coördinatoren ondersteunen dit proces door afstemming te zoeken en eenduidige informatie op alle niveaus te bevorderen. De samenwerking tussen Rijk, provincie en gemeenten verloopt goed en blijft een speerpunt in de komende periode.

Conclusie

Met het pakket aan acties uit de voortgangsrapportage is een gedegen aanpak van de PFAS-problematiek in Zeeland gerealiseerd. Binnen onze mogelijkheden zijn er inmiddels goede stappen gezet. Tegelijk beseffen we dat de Westerschelde door de eigenschappen en langdurige lozingen van PFAS nog jaren verhoogde concentraties zal houden. In 2025 zetten we onze werkzaamheden met volle inzet voort.